

ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Інтеграція до Європейського Союзу (ЄС) є одним з пріоритетних напрямків зовнішньої політики України. Гармонізація законодавства на сьогодні є об'єктивно необхідним кроком для підготовки до вступу у Європейський Союз. Базовою основою розвитку України є відданість загальнолюдським цінностям – правам і свободам людини. Особливе місце серед них займають соціальні права, зокрема і право соціального захисту.

Гармонізація законодавства – процес коригування законодавства держав – членів Європейського Союзу на підставі правових актів ЄС, зокрема директив, які мають обов'язкову силу для держав – членів ЄС та вимагають від цих держав привести їх внутрішнє законодавство у відповідність до положень директив.

Однією із таких важливих сфер є право соціального захисту, механізм реалізації якого неналежно врегульований нормами національного законодавства, тому потребує вдосконалення та подальшої адаптації до міжнародних вимог.

Європейська соціальна хартія (1996 р.), яку Україна підписала, є модульним законом про соціальне забезпечення [1, с. 28]. Держави-члени Ради Європи погодились гарантувати своєму населенню визначені в цьому документі соціальні права з метою підвищення життєвого рівня та соціального добробуту свого населення. Приєднання до вказаного акту передбачає визнання державою для себе обов'язковими шість із дев'яти статей, які закріплюють основні соціальні та економічні права. Наше законодавство має бути приведено у відповідність до положень Хартії, які Україна визначила для себе обов'язковими. Щодо інших норм, то вони являються стандартами, які використовуються у національній законотворчій діяльності як рекомендаційні.

Проблема гармонізації національного законодавства передбачає собою те, що врахування основних соціальних стандартів стає головною вимогою у процесі удосконалення та прийняття нового законодавства. Окрему увагу у групі соціальних прав, передбачених Європейською соціальною хартією, потребують права в сфері соціального захисту: на охорону здоров'я, соціальне забезпечення, соціальну та медичну допомогу, користування послугами соціальних служб тощо.

Потребує уваги той факт, що з'ясування причин, що стали на перешкоді у визнанні Україною обов'язковими для виконання положень базової ст. 12 Європейської соціальної хартії, дозволять визначити напрямки розвитку за-

конодавства й засобів приведення його у відповідність до європейських стандартів [1, с. 81].

Право на соціальне забезпечення, закріплене в ст. 12 Хартії, передбачає:

- створення і підтримку функціональності системи соціального забезпечення;
- поступове удосконалення системи соціального забезпечення;
- рівність прав громадян інших договірних сторін у праві соціального забезпечення;
- рівність прав громадян інших договірних сторін у праві соціального захисту [1, с. 81].

На наше переконання, гармонізація законодавства у сфері соціального захисту являє собою також ефективне здійснення права на соціальне забезпечення; право кожної людини, як члена суспільства, на соціальне забезпечення і на здійснення заходів, необхідних для підтримання її гідності та вільного розвитку.

Однією із проблем, що стоїть на перешкоді належної стандартизації та уніфікації внутрішнього соціального законодавства є те, що в реформі соціального захисту є слабка обґрунтованість, або непослідовність змін у законодавстві, а саме: умови надання пільг і допомог [2], розміри соціальних виплат [3, с. 12], їх тривалість, що є необхідною умовою збереження дієвості і ефективності системи соціального захисту [4, с. 15].

На наш погляд, вирішення проблем, пов'язаних із гармонізацією національного законодавства у сфері соціального захисту можна сформулювати наступним чином: здійснити першочергові заходи щодо приведення у відповідність до європейських стандартів двох основних організаційно-правових форм соціального захисту, таких як соціальне страхування та державна соціальна допомога з метою встановлення чіткої різниці щодо порядку виникнення права на соціальне забезпечення та вказаними формами, тривалість виплат та їх функціональне призначення.

Проте наведені пропозиції апріорі не можуть бути прийняті у такому вигляді, як вони пропонуються. Спільними зусиллями національних органів та міжнародних структурних організацій можливий процес поступової імплементації норм європейських стандартів у сфері соціального захисту прав людини внутрішнім законодавством. Єдиною умовою, яка є найоб'єктивнішою, є питання часу.

Література

1. Європейська соціальна хартія: Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2007. – № 51.
2. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15 липня 1999 р. № 966-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://liga.zakon.ua>

3. Про межу малозабезпеченості: Закон України від 4 жовтня 1994 р. – № 190/94 – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 42. – Ст.382.

4. Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів: Наказ міністерства праці та соціальної політики України від 17 червня 2002 р. – № 293 / 2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

УДК 347.736

Омельченко О. П., помічник адвоката,
м. Житомир, Україна

ЗАКОНОДАВЧЕ ОБМЕЖЕННЯ КОЛА СУБ'ЄКТІВ, ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ ВИЗНАНІ БАНКРУТАМИ

Слово «банкрутство» походить з лат. *banka rotta* (зламана лава). Ще у римському праві регулювалися взаємини кредитора і боржника. Кредиторам надавалася можливість розпоряджатися всім майном боржника після того, як представник кредиторів склав опис усього майна боржника. Усе майно могло продаватися на аукціоні, а гроші розподілялися між кредиторами на основі встановлених квот. Вже тоді враховувалося виокремлення застави з конкурсної маси, а також пільги окремих кредиторів [1, с.80].

Інститут банкрутства існує у законодавстві практично всіх держав з ринковою економікою. Він почав розвиватися у Середньовіччі, перш за все як інститут торгового права. Закони з питань банкрутства XVI ст. мали за своєю суттю кримінальний зміст, оскільки були спрямовані більшою мірою на запобігання порушенням комерційного обігу з боку потенційних боржників. Зокрема, у Франції указ короля Франциска I (1536 р.) містив припис про те, що «проти банкрутів повинно бути суворе провадження ... вони підлягають тілесному покаранню, накладенню на них ошийника і прикуттю до ганебного стовпа» [2, с.24].

Згідно зі ст.1 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі Закон) під банкрутством розуміється визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедур санації та мирової угоди і погасити встановлені у порядку, визначеному цим Законом, грошові вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури [3, ст.1].

За чинним законодавством банкрутом може бути визнано юридичну особу, а також фізичну особу, яка зареєстрована як суб'єкт підприємницької діяльності у визначеному законом порядку. Слід акцентувати увагу, що саме фізичну особу – підприємця, а не просто фізичну особу, оскільки за українським законодавством не може бути визнано банкрутом фізичну особу, яка не є підприємцем. Однак, в багатьох країнах світу практикується визнання банкрутом просто фізичної особи, що ще називається споживчим банкрутством. Зокрема, в таких країнах як США, Франція, Німеччина, Іспанія, Англія.